

Jaana Suorsa: OULULAINEN NAINEN PIIRTÄÄ SARJAKUVIA OULUSSA

Sauli Pesonen

Jaana Suorsa kirjoitti aikanaan Suomen sarjakuvaseuran nettisivuille omaan esittelynsä mainittavaksi teoksi: "ou-lulainen nainen piirtää sarjakuvia Oulussa".

Tuolloinen toteamus pitää yhä pääosin kutinsa, tosin hän sanoo tänä päivänä: - Kymmenen vuotta sitten naissarjakuva-piirtäjä oli Oulun korkeudella omituinen otus. Nykyään seudulla on piirtäjiä enemmänkin, etenkin Limingan taidekoulun sarjakuvalinjan kautta.

Sarkastisia porsaita

Jaana Suorsa tunnetaan porsaistaan: ranskaa parleeraavat siat ovat laukoneet usein sarkastisia huomioitaan jo kahdes-sa kokoelmassa, kolmas on tulossa pika-puoliin. Samantapaista katuviusautta löy-tyy myös Suorsan Cityketusta, joka ilmestyy muun muassa oululaisessa Kalevas-sa.

Eläinhahmot ja niin sanottu nolla-huumori ovat Jaana Suorsan töiden tutuimpia tunnusmerkkejä, jos kohta hän - osin muotoilijataustansa myötä - mie-

Eläinpiirtäjä Suorsa suosii mieluummin keinokuitua kuin aitoa kettupuuhkaa.

luusti tuotteistaa hahmojaan muutenkin: Jaanan eläimiä voi hankkia kännyköiden taustakuviksi tai magneetteina jääkaap-pia koristamaan. Valikoimaan kuuluvat yhtä lailla tutummat postikortit kuin paperinuketkin (www.janoscartoon.com).

Alkuitu Jaana Suorsan sarjakuva-harrastukseen löytyy kuitenkin toiminnallisemmalta puolelta. - Luin penskana

Mustanaamiota. Kotiin hankittiin tuohon aikaan myös Non Stop -lehteä, jossa viehättivät erityisesti Yoko Tsunon seikkailut. Ensimmäisen sarjakuva-albumini ostin 7-vuotiaana; Kaukovainion R-kioski antoi jokaiselle uudelle asiakkaalle lahjakortin, jolla sai ostaa mitä tahansa tietyllä summalla ärrän valikoimasta. Minä ja paras kaverini saimme lahjakortit. Kaveri osti koko rahalla karkkia ja minä ostin Asterix ja Kleopatra -alpparin. Kuivin suin luin alpparia ihan onnessani kun kaveri mussutti karkkia vieressä. Että silleen vitsa nuorna väännettävä.

Suorsan isä ja äiti edustivat tuolloisiksi 1970-luvun perheenpäiksi suhteellisen ennakkoluulotonta linjaa sarjakuvien suhteen. - Sisko ja minä saimme aina jouluksi ison paketin sarjakuvia - vanhemmat halusivat sivistää jälkikasvua. Lehtiä ja albumeja oli laidasta laitaan, joukosta saattoi löytyä esimerkiksi kauhusarjakuvia, joista sai kauheita painajaisia.

- Samoihin aikoihin aloin piirtää omia juttuja, omia versioita Mustis- ja Yoko -tarinoista, joihin sijoitin sitten itse keksimiäni hahmoja.

- Eläinhahmot kolahtivat kuitenkin heti. Disney oli jotenkin itsestään selvyys, mutta myös animaationa tunnettu munankuoripäinen kananpoika Calimero oli suosikki. Lehtiä luki itkun kanssa, kun Calimero oli niin säällittävä ja sille kävi kehnosti.

Jaana Suorsan sarjakuva kettuilee Oulun tapahtumille.

Lyhyen muodon viehätys

Vaikka Jaana oli piirtänyt sarjakuvia jo pitkään, ensimmäiset työt tulivat julkisuuteen vasta 1980-luvulla Oulun yliopiston ylioppilaskunnan lyhytikäisessä Ruuvari-lehdessä. - Ne olivat kyllä ihmishahmojuttuja, 1-2 -sivuisia. Lyhyt muoto viehätti minua jo silloin ja yhä edelleen. Pitemmät tarinat mieluummin kirjoitan kuin piirrän.

- Osaltaan se liittyy siihen, että tykkään tehdä huumorisarjakuvaa enkä vakavia seikkailuja. Lajityyppi sanelee muoton: mieluummin lyhyt kertavitsi.

Jaana Suorsan eläinhahmoista ensimmäinen oli Siiri Siili, joka ilmestyi 1990-luvulla muun muassa Iltasanomissa, Kalevassa ja Turun Sanomissa. Osuuskunta Satalatva teki Siiristä vuonna 1998 näytelmän Siilinruokaa, aina vaan siilinruokaa!, joka nähtiin niin Kemin sarjakuvafestivaalilla ja kiersi sittemmin oululaisissa päiväkodeissa.

- Siirillä oli hyvä lähtö, mutta sitten se kuitenkin jäi. Synnä saattoi olla ristiriita: jutut olivat ufoja, mutta hahmo vetosi enemmän lapsiin.

Jo Siiri Siiliin liittyi aiemmin mainittu nollahuumori. - Huumori syntyy mistä vaan, kuten esimerkiksi Cityketussa. Nollahuumori ei tekeydy miksiään suureksi huumoriksi, vaan on vaan.

Jaanan sarjojen työprosessissa ideointi vie verraten suuren ajan. - Kirjoitan ja koostan ideoita koko ajan ylös. Näitähän tulee, joskus voi keksimällään keksiä: lähteenä saattaa olla mikä tahansa asia.

Suorsan töitä on luonnehdittu joskus pilapiirrosmäiseksi, mutta tekijä itse mieltää ne enemmän sarjakuvaksi. - Niissähän on johtoteema, joka jatkuu yksittäisten kuvien avulla. Jonkinlaisena teematisena sukulaisena voisi ajatella esimerkiksi joitakin Tenavien Ressu-aiheisia strippejä.

Ei yksin sarjakuvasta

Useiden muiden suomalaisten sarjakuvantekijöiden tapaan Jaana hankkii elantonsa paitsi sarjakuvista ja kuvitustoista, myös opetuksesta. Toimialue on laaja, Oulun seudulta ja Pohjois-Pohjanmaalta Lapin läänin puolelle.

- Se poiki välillisesti siitä, kun Pikku Kakkonen vietti 1996 25-vuotisjuhlaansa. Olin silloin pari vuotta ”Kylli-tätinä” ja kiersin päiväkodeissa piirtämässä ja kertomassa satuja, josta syntyi sitten opetusmahdollisuuksia.

- Yleensäkin lastenkulttuuriin suunnatut määrärahat ovat helpottaneet työn-

saantia opetusmielessä. Oppilaiden ikähaitari on ollut lavea, paitsi lapsia, yhtä lailla nuoria aikuisia: melkein voisi sanoa kaksivuotiaasta kahdeksankymmppiseen.

Leipä on leventynyt myös näyttelyillä, joita vuokrataan. Siiri Siili- ja possunäyttelyissä näkyi Jaanaa miellyttävä installaatiomaisuus, mukana on piirroksien lisäksi muutakin esineistöä.

Oma lukunsa ovat maalaustaiteen puolelle menevät Jaana Suorsa Goes Renessanssi- ja Barokki -näyttelyt. - Ne hyppäävät kyllä eri alueelle. Olin kiinnostunut renessanssista jo lapsena, mutta vasta myöhemmin tuli mieleen, että hahmoni voisivat seikkailla myös maalauksissa: niitä voisi hyödyntää taidekasvatuksellisesti, saada nuoret kiinnostumaan töiden taustoista, kulttuurillisesta pohjasta.

- Renessanssi- ja barokkinäyttelyissä keskityn nimenomaan hahmoihin, olen poistanut taustat tietoisesti. Menisi turhan työlääksi alkaa maalata niitä esimerkiksi Mona Lisa -versioon.

Oulusta Pariisiin

Näyttelyt ovat samalla keino pitää yhteyttä kollegoihin. Jaana Suorsa on nähty toki usein Helsingin sarjakuvapäivillä ja Taiteiden yössä, mutta esimerkiksi viime syksynä Oulun kaupungin 400-vuotisjuhlallisuuksien yhteyteen pääkirjastoon järjestetty oululaisten sarjakuvantekijöiden yhteisnäyttely avasi uusia mahdollisuuksia.

- Oulun näyttelyssä oli tuhansia kävijöitä. Oli tosi kiva, että kirjasto lähti hankkeeseen mukaan. Suunnitelmissa onkin

ollut rakentaa siitä jatkumo: järjestää joka toinen vuosi iso sarjakuvanäyttely, jossa on eri tekijöitä.

Niin Oulun nelisatas-syntymäpäiviin kuin tapahtuma lomittuikin, kertoo kaupungin suhtautumisesta sarjakuvaan yleensä, ettei se eikä Oulun läänin taide-toimikunta antanut näyttelyn järjestämiseen penniäkään. Taiteen keskus-toimikunta myönsi sen sijaan järjestelyihin apurahan, jolla saatiin painettua muun muassa näyttelyluettelo.

Jaanan tulevaisuudensuunnitelmiin kuuluvat tiiviisti jo alussa mainitut siat. Niin ranskaksi kuin ne ovatkin kommunikoinneet, markkina-alueena on tähän asti ollut Suomi. - Lähtökohta siihen, että pistin siat puhumaan ranskaa, lähti osin siitä että luin kieltä lukiossa. Myöhemmin sitten vain kiinnosti kokeilla ideaa.

Nyt näkyvillä on levityskanava Ranskaan: possukokoelmia on myynnissä neljässä pariisilaisessa sarjakuvakaupassa. Tekijä uskoo vakaasti hahmojensa mahdollisuuksiin. - Italiassa ja Ranskassahan ei ole sillä lailla sanomalehdistriippikulttuuria kuin esimerkiksi meillä. Sen sijaan siellä on vahva pilapiirroskulttuuri, mitä pohjalta possuja on helpompi tarjota. Kauppiaat kihersivät albumeja tutkaillessaan: heistä oli hupaisaa vertailla, millaiselta piirrosten idea näyttää suomen kielellä.

Oivat tänään kokouksessa päättäneet että uusi possukirja ilmestyy syksyllä, myös uusintapainos ekasta possukirjasta tulee. Tarkoitus olisi että Like julkaisee multa kirjan vuodessa. neljäs possukirja on myös jo työn alla.